

„Apus de soare“ de Barbu Ștefănescu Delavrancea
cu G. Calboreanu în rolul lui Ștefan

■ HOREA
POPESCU

Dialogul trecutului cu prezentul

Sărbătorirea celor 125 de ani de la inaugurarea primei clădiri a Teatrului Național mă îndeamnă să reflectez încă o dată nu numai la contribuția decisivă a acestei instituții, la formarea și dezvoltarea dramaturgiei și spectacolului românesc, dar și la natura aparte a îndatoririlor ce-i revin astăzi. În adevăr, dacă alte ansambluri își pot îngădui opțiuni în repertoriu și stil de joc, chiar ofensive, într-o anumite direcție artistică, prima scenă e chemată să țină o cumpănă și să exprime o linie de echilibru, dovedindu-se egal de sensibilă la varietatea frumosului. Tot ceea ce realizează Teatrul Național închide în sine o dublă exigență, căci el are datorii la fel de mari față de trecut ca și față de prezent, întruchipează, deopotrivă, principiul conservării valorilor și cel al improspătării lor, semnifică, deopotrivă, tradiția și schimbarea etc. Contrazicerea acestei duble vocații neliniștește și pune mai totdeauna la grea încercare viața unui Teatru Național, amenințat când de immobilism, de împietrire, de repetiție, când de cutezanță nechibzuită ori de excesivă receptivitate față de ultimele curente estetice. Urmăriți criticile formulate la adresa tuturor Teatrelor Naționale din lume și veți constata că ele se referă, îndeobște, la aplecarea acestor instituții spre a trăi sub semnul gustului de ieri, datorită unui fel de inerție, sau, câteodată, de a se voi înnoitoare și de a fi cedat forței

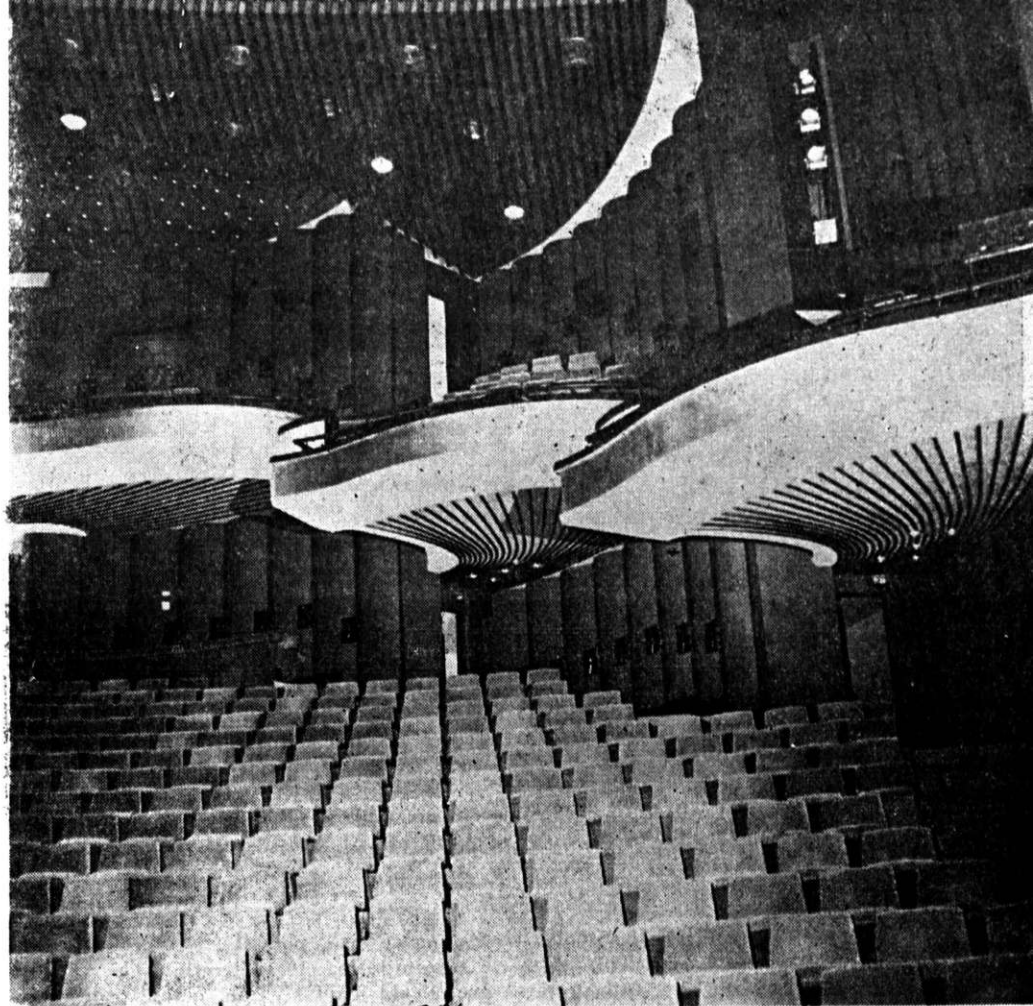
Emil Botta, Emil Liptac, Carmen Stănescu, Irina Răchiteanu, Eva Pătrășcanu și Matei Gheorghiu în „Oameni care tac“ de Al. Voitin

de șoe a noilor școli artistice. Că o sinteză este, însă, posibilă, că Naționalul poate înfringe atit tendința spre epigonism și autoimitație, cit și tendința de a adăposti operele și manierele de interpretare propulsate exclusiv de modă, este ambiția și rămășagul nostru. Ne-am propus să instituim, prin piese și spectacole, un dialog între continuitate și inovație, încredințați că însăși capacitatea de a dura a unui fenomen artistic coincide cu cea de a se îmbospăta. Acest dialog, noi intenționăm să-l orchestrăm în spectacole de anvergură, așa cum fi șade bine unui Național.

Danton al lui Camil Petrescu ori Richard al III-lea indică proporțiile reprezentațiilor în care se va purta această convorbire, de la care nu lipsesc nici operele dramaturgilor de astăzi. Mă refer la Căruța cu paiate de Mircea Ștefănescu san la piesa despre Avram Iancu, de Titus Popovici.

Evident, anvergura unui spectacol nu este determinată de numărul de actori, de cantitatea de figurație pe care o reclamă, ci de unghiul de deschidere al ideilor, de capacitatea lor de a dinamita prejudecăți morale și superstiții teatrale. Pe această linie, aș reliefa folosul pe care-l poate aduce un spectacol de tipul Cui i-e frică de Virginia Woolf? sau de tipul Romulus cel Mare ori, pentru a cita o piesă din literatura originală, Un fluture pe lampă de Paul Everac.

Dar nu numai spectacolele sînt și vor fi terenul unde se va purta dezbaterea dintre ceea ce e constituit, verificat, trăind sub zodia autorității estetice, și ceea ce conștiința activă a epocii ține să impună ca o nouă tematică, ca o nouă sensibilitate, ca o nouă tehnică. Caietul-program al teatrului (care și-a asigurat semnături de prestigiu din țară și din străinătate, atingînd, în momentul de față, un tiraj impresionant), ca și colecția „Thalia“ (în care au apărut Shakespeare și Beckett, Calderon și Eugen Ionescu, Menandru și Maiakovski, Anouilh și Camil Petrescu), sînt auxiliarele noastre prețioase în această încercare de sinteză. Încercare hărăzită să mențină și să dezvolte continuu rolul pe care l-a deținut și-l deține Teatrul Național, în munca de formare a conștiințelor, în opera de educare etică și estetică desfășurată cu glorie, dar și cu perseverență tinerete, de către prima scenă a țării, vreme de 13 decenii.

In interiorul teatrului :
Sus, Sala mare
Dreapta, unul dintre foaiere

